

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיית הגוריה והגסידות
לאורו של האדמו"ר מקומאנא י"ט אהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

י"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע תד. 88 מיקוד 90100

מארכת שלום העלון השבועי שלך

דוא"ל: info@ohrshalom.net

כתובתנו באינטרנט - <http://www.ohrshalom.net>

יציאת שבת / שעון קיץ				
חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
19:59	19:57	20:00	20:00	19:59

פרשת - ראה

כניסת שבת / שעון קיץ				
חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
19:00	18:44	19:00	18:52	19:01

העורך - נ. צחור

עלון מספר - 104

כ"ה מנחם אב תשס"ו שנה שנייה

העלון מוקדש לברכת רפ"ש ברכה והצלחה בגור			העלון מוקדש לעילוי נשמת		
רות חיה בת יעל	מנדל בן חנה	חנה פייגא בת רחל	ז"ל	בן יוסף	מוניה מיכאל
חיה בת חוה	ניצה בת שושנה	יצחק רפאל בן רחל לאה	ז"ל	בן משה	אסטרייך צבי
יוסף בן חוה	קרול בת שרה	משה דוד בן צביה יהודית	ז"ל	בן פנטילמון	גורליק קונסטנט
גלעד בן אביבה	חיים דניאל בן חיה	נפתלי אליעזר בן חוה	ז"ל	בת עוזס	גלנז סופיה

מוקדשת לרפואת נעמי בת שולמית

מארכת הפרשה - נכבד - "בנים אתם לה' אלקיכם"

"בנים אתם, ליהנה אלהיכם: לא תתגדדי, ולא תשימו קרחה בין עיניכם—למת" [דברים, י"ד]

וכתב הרמב"ן [שם] "ור"א אמר אחר שתדעו שאתם בנים לה' והוא אוהב אתכם יותר מן האב לבנו, לא תתגודדו על כל מה שיעשה, כי כל מה שיעשה לטוב הוא ואם לא תבינוהו, כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו, כי עם קדוש אתה - ואינך כשאר כל הגויים, על כן לא תעשה כמעשיהם: ולפי דעתי כי טעם {עם קדוש} הבטחה בקיום הנפשות לפניו יתברך, יאמר אחרי שאתה עם קדוש וסגלת ה". הנה מדבריו משמע כי עמ"י הוא מכובד מעצם היותו בנו של המקום ב"ה, ועל כן חייבת להיות הנהגותיו בדרך של כבוד.

והדרך להגיע למעלה זו אמרו רז"ל [אבות, פ"ד] "בן זומא אומר איזהו מכובד - המכבד את הבריות" והנה יש לתמוה מדוע לא אמר התנא איזהו מכובד? מי שהוא צדיק גדול או גדול בתורה וכיוצא באלו, אלא דווקא "המכבד את הבריות", אלא שרצה התנא הקדוש ללמדנו בינה ודעת כי הדרך להגיע למעלה זו של "בנים אתם לה' אלקיכם" בבחינה של "נכבדות" היא ע"י כך שמכבד את הבריות, כי בזה דבק הוא בקב"ה בורא העולמות היה הווה ויהיה, כמובא בחז"ל [שמו"ר פ"ח א-] "למה נקרא שמו מלך הכבוד שהוא חלק כבוד ליראיו".

ואמרו עוד רז"ל [ב"ר פמ"ח] על הפסוק הנאמר באברהם אבינו [בראשית י"ח-ח] "והוא עומד עליהם תחת העץ" הכא את אומר והוא עומד עליהם ולהלן [שם י"ח-ב] "נצבים עליו" אלא שעד שלא יצא ידיהן "נצבים עליו" כיון שיצא ידיהן "והוא עומד עליהם" כלומר מתחילה נאמר "נצבים עליו" שהם היו למעלה ממנו והוא כתלמיד שלהם, אך לאחר שקיים את מצוות הכנסת אורחים כהלכתה, נתעלה אברהם אבינו והתגדל למעלה מהמלאכים, ולכן נאמר בו "עומד עליהם" בבחינה של למעלה מהם, כיוון שע"י מצווה זו שהתעסק בכבוד הבריות נתעלה ונכבד מהם.

מוקדשת לע"י שאול בן זיידל ז"ל

מארכת הוי"ו - אורח אלו והנתיבות

ענינו העיקרי של חודש אלול הוא הכנה לימים הנוראים בכלל ולראש-השנה בפרט. ישנו עניין שבדאי לא קשור לחודש אלול ולראש השנה דווקא, ובמידה מסוימת הוא קשור לכל השנה כולה.

רבי נפתלי מרופשיץ היה מפורסם וידוע כאדם הרגיל בבדיחות הדעת, אדם שהתלוצץ על חשבון עצמו, ועוד יותר על חשבון אחרים. עד כדי כך הגיעו הדברים, שפעם ספרו שהרבי שלו, שהיה איש גדול, אמר לו לפני תפילת המנחה: 'אם תמנע במשך שנה מלספר בדיחות - אני מבטיח לך שתהיה לך רוח הקודש כמו שיש לי'. רבי נפתלי נענע לו בראשו. בזמן התפלה שמע רבו שיש אנשים המגחכים מתוך הקהל, ומלבד רוח הקודש שהייתה בו, הוא ניחש מי האיש שבידך אותם, ואמר לו: 'לא הבטחת להימנע מבדיחות במשך שנה?' ענה רבי נפתלי: 'הרבי האריך בתפילה לכל הפחות שנה'.

אני מקדים לספר על האיש כדי להדגיש מימרא שלו, ולא כדי להחליש אותה. רבי נפתלי אמר פעם, שהסיבה שהאות ת'

במילה תמים, שבפסוק "תמים תהיה עם ה' אלהיך" (דברים י"ח, י"ג), היא ת' רבתי, כדי שלא יהיה אף אחד שיהיה יותר מדי גדול, שלא יהיה אף אחד שלא יוכל להיכנס לשם.

תיאור האחים יעקב ועשו מתחיל בתורה עצמה: עשו הוא איש ציד ויעקב "איש תם יושב אהלים" (בראשית כ"ה, כ"ז), ורש"י על הפסוק מסביר מהו "איש תם" - "מי שאיננו חריף לרמות". "איש תם" היה כינויו של יעקב אבינו, כינוי שכל-כך דבק בו, עד שלרבנו תם קראו כך, משום ששמו היה יעקב. אולם, בכל מיני מצבים יעקב עושה את הרושם, שהוא לא בדיוק איש תם במשמעות המקובלת, הוא איננו גולם שכל אחד יכול למשוך אותו בזנב ולומר לו: 'תעשה כך וכך'. איך אומרת הגמרא במגילה ?

כאשר יעקב פוגש את רחל, הוא אומר לה שאחי אביה הוא - "אחיו אני ברמאות", "עם עיקש תתפל" (שמו"ב כ"ב, כ"ז), ובאמת, הוא יצא בסוף בשלום מתחת ידו. התיאור הרגיל בו אנו מתארים איש תם, בירייה כזו, בירייה נמוכה, אברך חיוור, בטלן, שיושב שם באוהל ולא יודע איך קושרים זנב של חתול, והאברך הזה הוא אבינו זקננו, 'ישראל סבא'; אבל ממה שכתוב בתורה, יעקב בכלל לא נראה בצורה הזו.

יוצא, שלא כל-כך פשוט מיהו האיש התם, וכבר דברו על התמיהה במהות, על השאלה, באיזה מין בן-אדם אנחנו עוסקים? תמצית העניין היא, שתמים הוא בעצם שלם. מעניין, שהתפיסה של התמים כאדם השלם, היא בעצם בניגוד לגישת העולם שלנו, שתמים הוא מישהו שאולי חסר לו משהו בראש, מה שקוראים 'נאיבי'.

המשמעות הפשוטה של "תמים תהיה עם ה' אלקיך", היא באמת לא עוסקת, לכאורה, בתמימות כפי שאנחנו מבינים אותה, אלא במשמעות של שלימות, וזאת ניתן לראות בעזרת ההקשר של הפסוק. משה אומר לעם ישראל: 'כשאתה רוצה לדעת מה העתיד, אל תהיה ככל העמים האחרים ש"אל מעוננים ואל קוסמים ישמער", אלא "תמים תהיה עם ה' אלקיך" - תהיה איתו בשלמות'. יש אנשים שאת מה שהם לא יכולים לראות ברשות, הם יוצאים קצת החוצה להציץ בגניבה; שאול המלך, למשל, אמר: 'אם אני לא יכול לדעת את העתיד, לא באורים ותומים ולא בנביאים, אז אני יוצא החוצה לשמוע את בעלת האוב'. בשביל לראות משהו שמעניין אותי, שמסקרן אותי, שחשוב לי, אני יוצא החוצה להציץ.

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" פירושו, במובן הזה - שלם תהיה איתו; כמו שמופיע הביטוי (בראשית ל"ד, כ"א) "שלמים הם איתנו". האדם נמצא בשלמות בתוך נחלתו של הקב"ה, ואיננו יוצא החוצה להציץ מה יהיה, או כמה יהיה ובאיזה אופן יהיה. פירושו של דבר, שבצד מסוים, התמימות היא דבר פשוט, אדם שנמצא בתוך שלימות מסוימת.

מוקדשת לברכת זשי"ק לאפרת בת אחובה

מארכת היכל הברכה – "הענק העניק לו" [דברים י"ח, י"ג]

על הפסוק: "הענק העניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך ה' אלקיך תתן לך" כתב הסבא קדישא המהר"א זצוק"ל [היכל הברכה – שם] וז"ל:

"תרויהו מלאים יוד, עין באוצה"ח מצות הענקה בסודן של דברים, בסוד עדיים מהר חורב, להוסיף להאי עבד בכל יום מן הברכה קישוטין דלא הוו יחודים, בעניני חיצוניות עולמות בסוד העלאת מ"ן מן עשר ניצוצי אורה שנפלו בעשיה בסוד יוד עקב כמבואר בשער ההשתלשלות.

וזה נתברר על ידי אכילה ושתייה בירורים קדושים, וזהו הענקה מוסיף על תורה ומצוות שמבררין הצלם והעבד כטעם אתקשטת בקישוטין דלא הוו והבן היטב.

כשחגר הרב הקדוש, ר' נפתלי מרופשיץ, את האבנט על בנו קודם חופתו, אמר לו: דע בני וראה, כי יש ג' פעמים שמדליקים נרות עבור האדם:

- א. האחת בעת שנכנס לברית מילה.
  - ב. השנייה בעת שהולך לחופה.
  - ג. השלישית בעת שבא זמנו להיפרד מן העולם.
- והנה, בפעם הראשונה אי אפשר לעשות תשובה, כי עדיין אינו בר דעת. בפעם השלישית גם כן אי אפשר, שכבר מאוחר מדי. אבל כעת, כשמדליקים עבורך הנרות בפעם השנייה, יש לך עוד ברירה לעשות תשובה, ואם לא עכשיו אימתית...

- א. בעש"ק שחרית, כשהיו רבותינו הולכים לביהמ"ד להתפלל היו עוברים דרך המטבח ושמים קסמים לתוך התנור.
- ב. לפני הכנת הדגים, כשהדגים היו עדיין חיים, היו מביאים אותם לפני רבותינו והיו מסתכלים בהם, והיו מולחים את הדגים בעצמם.
- ג. מוהר"ב ביום שישי בבוקר, אחרי התפלה כשהיה עדיין מוכתר בטלית ותפילין היה קורא שניים מקרא ואחד תרגום מתוך חומש, והיה קורא הפרשה או עניין שלם ואח"כ כופלה, ואח"כ תרגום, ולא פסוק מקרא ופסוק תרגום.
- ד. בסעודת הצהריים עש"ק נטלו ידיהם ובצעו על חלה שלימה, ובצעו ביד ולא בסכין.
- ה. תמיד בין בחול ובין בשבת – בצעו בסכין חוץ מסעודה זו של ערב שבת.
- ו. בגדי שבת שלבשו היו כולם לבנים – קפטן לבן, אבנט לבן, הכיפה הייתה לבנה וסרוגה, גם ציצית היו מקבלים מא"י, כמו גם שמן זית לחנוכה, שתי נרות של שמן זית שהיו מדליקים על השולחן בע"ש.
- ז. הפירות של שהחיינו ליר"ט שני של ראש השנה וט"ו בשבט היו מדקדקים שיהיו מארץ ישראל.
- ח. כל יום הלכו לטבול במקווה ובערב שבת הלך עוד פעם לטבול לכבוד השבת, חזר לביתו ולבש בגדי שבת.
- ט. משעה שש נהג שבת לכל דבר, אפילו בימים הארוכים בקיץ.
- י. מיד כשלבש בגדי שבת אמר שיר השירים, והרבנית הדליקה אח"כ נרות בבית המדרש.
- יא. כשהיה השמש קורא ללכת לבית הכנסת כבר היה אצלו אחרי הדלקת הנרות, והוא הלך מיד לבית המדרש.
- יב. מיד בבואו לביהמ"ד התחיל באמירת הודו, פסוק בפסוק והקהל עונה אחריו.
- יג. תמיד אמרו "הודו" פסוק בפסוק והקהל היה חוזר אחר הש"ץ.
- יד. אחרי מנחה היו אומרים לכו נרננה בלי הפסק זמן.
- טו. בליל שבת התפללו רבותינו כשהם מעוטפים בטלית.
- טז. מזמור לכו נרננה לא סיים הש"ץ [כדי לא לסיים בדבר לא טוב] והיה מתחיל בקול רם במזמור שלאחריו [שירו לה'] בזידיטשוב היה הש"ץ מסיים רק התיבות "יבואו אל מנוחת".
- יז. מזמור לדוד הבו לה' היו אומרים חזן וקהל פסוק בפסוק על סדר הזה: מזמור לדוד הבו לה' בני אלים – חו"ק : הבו לה' כבוד ועוז, חו"ק – הבו לה' כבוד שמו – חו"ק – השתחוו לה' בהדרת קדש – ואח"כ היו אומרים חו"ק כל "קול" מז' קולות בפני עצמו.
- יט. אנא בכוח – לא אמרו.
- כ. לכה דודי – שרו עפ"ר "משוררים" מהציבור ולא הש"ץ. – בחרוז ימין ושמאל תפרצי – אמרו "ושמאל" בש' ימנית.
- כא. מקולות מים רבים עד סוף המזמור היה הרבי מסיים בעצמו ולא הש"ץ והיה אומר קדיש בנגון של תפלת השבת, ולא בניגון קדיש יתום רגיל.
- כב. כשהרבי לא היה במקום היה הש"ץ מסיים כנ"ל ואומר קדיש והיתומים לא היו אומרים קדיש זה.
- כג. בכגונא היו מסיימים גם הציבור "ולומר"
- כד. בברכת השכיבנו היו אומרים בשבת ויר"ט עד "והושיענו מהרה למען שמך" והתחילו מיד "ופרוס".
- כה. היו מסיימים "ועל ירושלים אמן".
- כו. בתפלת שמו"ע של ערבית – אמרו ישמחו במלכותך וכו'. בנוסח אלהינו ואלהי אבותינו אמרו "רצה נא במנוחתנו.... ושמחנו בישועתך..... וינוחו בה ישראל מקדשי שמך". אחרי ברכת מעין שבע אמרו קדיש תתקבל ועלינו – ולא אמרו מזמור לדוד וחצי קדיש וברכו לאחריו.

מיד לאחר מלחמת השחרור, התלבטו מנהיגי הציבור הדתי לאומי בשאלות הלכתיות שונות הנוגעות ליום העצמאות. בין השאר - כיצד לנהוג בתפילה, מה לומר ומה להוסיף. שאלה מרכזית שניסרה בחלל היתה שאלת ה'הלל' - האם לומר הלל בערב, האם לומר ביום, האם לומר בברכה או שמא בלי ברכה, וכיו"ב.

באחד מבתי הכנסת הוותיקים שבחיפה, נהגו לפי מסורת התפילה ה'יקית'. כידוע, סביר יותר שהשמש תזרח במערב, מאשר קהילה כזו תשנה מנוסח התפילה הנהוגה בה משכבר הימים. אמנם, מניין צעירים שהתפלל באותו בית כנסת אזר אומץ לחדש ולומר הלל ביום העצמאות, אך במנין המוקדם יותר, המאוכלס ע"י ותיקי בית הכנסת, לא שינו מנוסח התפילה ולו כדי קוצו של יוד.

צעירי בית הכנסת הבחינו באחד הוותיקים שנשאר ביום העצמאות לאחר שנסתיים המנין ה'ותיק', ותנ"ך בידו. כאשר הגיעו ה'צעירים' להלל, נפתח התנ"ך שבידו מבלי משים בספר תהילים, במקרה באותם פרקי הלל שאמר כל הציבור. לאחר התפילה ניגש אליו יוסקה, גבאי מנין הצעירים, ושאלה בפיו: "אם כבר אתה אומר הלל, מדוע לא תברך על הודיה זו כמקובל בסדר ההלל המשתלב בתפילה עצמה?"

"ראה, השיב ה'ותיק', נוהג אני כמנהג החזון איש. פעם אחת שאלו את החזון איש מדוע אינו מקהל אומרי הלל בברכה ביום העצמאות? ותשובתו נשלפה: ביום זה נוהג אני כ'מרא דשמעתא', כבעל הדבר, הלא הוא ראש הממשלה ומייסד המדינה, דוד בן גוריון... ובן גוריון עצמו הרי אינו מקפיד על אמירת הלל בברכה ביום העצמאות..."

מארכת האורה הגבוהה

א. "לא תוכל" מדוע לא יכלו בני יהודה להוריש את היבוסים?

ב. "מעשרתיכם" היכן נאכלים מעשר בהמה ומעשר שני?

ג. "אף חבב עמים" איזו פסוק הביא רש"י להוכיח ששבט אחד נקרא עם?

ד. "ובין כתפיו שכן" כמה היה נמוך בית המקדש מעין עיטם?

תשובות ניתן לשלוח לבית המדרש אור שלום ת.ד. 88 מיקוד 90100

העלון מוקדש לברכת זש"ק וברכת שפע בגו"ר ליהונתן חיים ומוריה אפרת מכלוף הי"ו

"ושבתי בשלום אל בית אבי אמר ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי נטל הקב"ה

שיחתך של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של **בנים** " [ב"ר]

המרכז התורני " שיח אבות ובנים "

קרית ארבע היא חברון תובב"א ע.ר. 58-035-970 ת.ד. 1012 מיקוד 90100

לתרומות : בנק לאומי סניף 797 ח"ן 622863/43
או בטלפון 02-9963339
נייד - 0505-600410

השיעור השבועי בפרשת השבוע בכל יום חמישי בשעה 21:30 הציבור מוזמן